

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
ЛУГАНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ЛУГАНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ
«НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
ЛУГАНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ»

ПРИМЕРНАЯ ПРОГРАММА
для образовательных организаций (учреждений)
Луганской Народной Республики
(с русским языком обучения)

Литературное чтение
на украинском языке

III-IV классы

Базовый уровень

Луганск
2016

Утверждено
Министерством образования и науки Луганской Народной Республики
(приказ №483 от 27.12.2016)

Рассмотрено
Научно-методическим советом
Государственного учреждения Луганской Народной Республики
«Научно-методический центр развития образования
Луганской Народной Республики»
(протокол №9 от 25.11.2016)

Составители:

Помазова Л.Н., заместитель директора по учебно-воспитательной работе Государственного учреждения «Луганский учебно-воспитательный комплекс «Интеллект», учитель-методист.

Ривна В.В., учитель начальных классов высшей категории Государственного учреждения «Луганская специализированная школа I – III ступеней № 57», учитель-методист.

Общая редакция:

Чорная Е.В., методист отдела методики преподавания учебных дисциплин Государственного учреждения Луганской Народной Республики «Научно-методический центр развития образования Луганской Народной Республики».

Рецензенты:

Рудь М.В., директор Института педагогики и психологии Государственного образовательного учреждения высшего профессионального образования Луганской Народной Республики «Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко», и.о. заведующего кафедрой филологических дисциплин Института педагогики и психологии Государственного образовательного учреждения высшего профессионального образования Луганской Народной Республики «Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко», кандидат педагогических наук, доцент.

Якименко Л.Н., доцент кафедры филологических дисциплин Института педагогики и психологии Государственного образовательного учреждения высшего профессионального образования Луганской Народной Республики «Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко», кандидат филологических наук, доцент.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Реалізація змісту курсу «Літературне читання» потребує гнучкого підходу до визначення мети, структури уроків, добору методів і прийомів, організації читацької діяльності молодших школярів.

У поєднанні методів і прийомів навчання слід прагнути до активації пізнавальної і емоційно – почуттєвої сфери учнів, залучення їх до діалогічної взаємодії з текстом, самовираження у творчій діяльності. Початкова школа має формувати універсальні учбові дії, а також самостійну навчальну діяльність.

Програма з курсу «Літературне читання», як комплексний розділ навчання української мови для загальноосвітніх закладів із російською мовою навчання розроблена згідно до Державного освітнього стандарту початкової загальної освіти, та є орієнтиром для розробників авторських навчальних програм.

Програма зберігає кращі здобутки, методики навчання української мови, до її основи покладені наукові розробки визнаних знавців української мови і лінгводидактів («Літературне читання»: Програма для 3-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з російською мовою навчання / О.Н. Хорошковська, завідувач лабораторії навчання української словесності у школах національних меншин України і діаспори Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук; О.Я. Савченко, головний науковий співробітник лабораторії початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор).

Основною метою курсу є формування читацької компетентності молодших школярів, яка є базовою складовою комунікативної і пізнавальної компетентностей, ознайомлення учнів з українською дитячою літературою як мистецтвом слова, підготовка їх до систематичного курсу української літератури в основній школі.

Читацька компетентність є інтегрованим результатом взаємодії знань, умінь і навичок та ціннісних ставлень учня, що набувається в процесі засвоєння курсу "Літературне читання" у 3-4 класах.

Під час навчання відбувається становлення і розвиток якостей дитини-читача, здатної до самостійної читацької, творчої діяльності; здійснюється її мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток; формуються морально-естетичні уявлення і поняття, збагачуються почуття, виховується любов до мистецтва слова, потреба в систематичному читанні.

Для досягнення мети виконуються такі завдання:

- формування в учнів повноцінних навичок читання як базової у системі початкового навчання;
- ознайомлення учнів із дитячою літературою різної тематики і жанрів; формування у дітей соціальних, морально-етичних цінностей через художні образи літературних творів;
- формування у школярів умінь сприймати, розуміти, аналізувати й інтерпретувати літературні тексти різних видів із використанням початкових літературознавчих понять;
- розвиток мовлення учнів; формування умінь створювати власні висловлювання за змістом прочитаного (прослуханого);
- розвиток творчої літературної діяльності школярів;
- формування у школярів прийомів самостійної роботи з дитячими книжками різних типів і видів, довідковим матеріалом, умінь здійснювати пошук, добір інформації для вирішення навчально-пізнавальних завдань;
- виховання потреби в систематичному читанні як засобів пізнання світу, самопізнання, загальнокультурного розвитку.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Зміст літературного читання визначається на основі таких **принципів**: тематично-жанрового, художньо-естетичного, літературознавчого.

Тематично-жанровий та художньо-естетичний принципи є визначальними у виборі творів для читання. Коло читання охоплює доступні

цій віковій групі учнів художні, науково-художні, науково-пізнавальні та фольклорні твори української літератури.

Тематика і зміст творів відображає різні сторони життя і діяльності людини, сприяє розширенню світогляду дітей, поповненню їхніх знань, засвоєнню найважливіших загальнолюдських цінностей.

Художньо-естетичний принцип передбачає добір творів словесного мистецтва за критеріями естетичної цінності. Зміст відібраних творів розкриває перед читачем різноманітність навколишнього світу, людських взаємин, сприяє розвитку почуттів гармонії і краси, формуванню особистісного ставлення до дійсності.

Літературознавчий принцип має на меті введення до системи підготовки дитини-читача початкових літературознавчих понять, які засвоюються учнями практично, на рівні уявлень. Він реалізується у процесі використання елементів аналізу й інтерпретації літературного тексту. Об'єктом уваги читача стає слово, що осмислюється ним як засіб створення словесно-художнього образу, за допомогою якого автор виражає свої почуття, ідеї, ставлення до світу. Впровадження цього принципу передбачає усвідомлення учнями на практичному рівні таких понять, як тема, ідея, жанрові особливості твору, його персонажі, засоби художньої виразності.

Формування читацьких умінь здійснюється в нерозривній єдності з мовленнєвими. Якщо система читацьких умінь *відображає закономірності процесу сприймання твору*, то мовленнєві уміння – *закономірності процесу створення власного висловлювання* за прочитаним (прослуханим).

Визначальним у мовленнєвому розвитку учнів, у формуванні в них досвіду міжособистісного спілкування є комунікативно-мовленнєвий принцип, пов'язаний із джерелом інформації. Під час навчання відбувається інтенсивний розвиток усіх характеристик навички читання вголос і мовчки при провідній ролі смислового читання; учні оволодівають прийомами виразного читання, уміннями будувати власні висловлювання за змістом прочитаного

(прослуханого), виявляти готовність уважно слухати і розуміти співбесідника, брати участь у діалозі.

Впровадження комунікативно-мовленнєвого принципу досягається діалоговою взаємодією читача з текстом, автором, героями його твору, застосуванням технологій кооперативного навчання, створенням спеціальних навчальних ситуацій (робота в парах, малих групах, колективне обговорення змісту прочитаного, прослуханого, участь у літературній бесіді, рольових літературних іграх, декламація, драматизація тощо), у процесі яких формується культура спілкування.

Формування читацьких умінь здійснюється у нерозривній єдності з мовленнєвими. Якщо система читацьких умінь відображає процес сприймання, осмислення твору, то мовленнєві уміння — процес створення власного висловлювання за прочитаним (прослуханим). При цьому діти не копіюють текст-зразок, а використовують для побудови власних висловлювань засоби, аналогічні тим, з якими ознайомились на уроках читання.

Формування читацької компетентності учнів здійснюється з використанням міжпредметних зв'язків.

Основою структурування примірної програми є змістові лінії з читання:

1. Коло читання.
2. Формування й розвиток навички читання.
3. Літературознавча пропедевтика.
4. Досвід читацької діяльності (робота з дитячою книжкою, інформацією).
5. Розвиток літературно-творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

Коло читання

Коло читання молодших школярів охоплює твори різних родів і жанрів для дітей цього віку із кращих надбань української і зарубіжної літератури.

Твори усної народної творчості – малі фольклорні форми: загадки, скоромовки, прислів'я, приказки, ігровий фольклор; казки, легенди, міфи.

Літературні казки українських та зарубіжних авторів.

Дитяча періодика: газети та журнали.

Довідкова література: словники, довідники, енциклопедії для дітей.

За жанрово – родовими формами це – епічні твори: оповідання, байки, повісті – казки; ліричні: твори різного змісту і форми; драматичні: п'єси для дітей.

За жанрово – родовими формами – це епічні твори, оповідання, байки, повісті, повісті – казки; ліричні: твори різного змісту і форми; драматичні: п'єси для дітей.

За тематичним спрямуванням – твори про природу, про дітей, взаємини в родині, школі; ставлення до природи, людей, праці, сторінки з життя видатних людей, твори про добро, людяність, працелюбність; гумористичні твори; науково – художні твори, пригодницькі та фантастика.

Формування і розвиток навичок читання

Техніка читання охоплює такі компоненти, як спосіб читання, правильність, виразність, темп. Кожний з них окремо і в сукупності підпорядковані смисловій стороні читання, тобто розумінню тексту. Ця якість, що є провідною, передбачає розуміння учнями більшої частини слів у тексті, вжитих як у прямому, так і в переносному значеннях, змісту речень, смислових зв'язків між ними і частинами тексту, його фактичного змісту й основного смислу.

Уроки літературного читання є початковою ланкою літературної освіти учнів. Вони забезпечуються спеціально підібраними творами та системою запитань і завдань для роботи над текстом.

Як і на уроках російського, так і на уроках українського читання, школярів навчають читати і розуміти зміст прочитаного, виявляти взаємозв'язки між характером героїв і їх вчинками, відрізнити головне від другорядного, розуміти мотиви поведінки персонажів, авторське ставлення до зображених подій і героїв тощо, а також визначати головну думку твору, формувати власне ставлення до прочитаного.

Забезпечуючи один з основних принципів навчання української мови у школах з російською мовою викладання – принцип міжпредметних зв'язків, – учитель має формувати вміння застосовувати знання й уміння роботи над текстом, жанрами, художніми засобами, одержаними на уроках російського літературного читання, у процесі роботи над текстовим матеріалом творів української дитячої літератури.

Під час навчання молодші школярі опановують два види читання – вголос і мовчки.

Читання вголос – це чітке, плавне, безпомилкове, достатньо виразне читання цілими словами у відповідному для розуміння тексту темпі, з належною силою голосу, в темпі розмовної мови.

Читання мовчки – це вміння читати тільки очима без внутрішнього проговорювання. Таке читання передбачає вміння читати швидко й слідкувати за ходом думки, вираженої в окремих реченнях і тексті в цілому. Це передбачає формування не лише швидкості, але й розуміння прочитаного мовчки. Формування вміння читати мовчки припадає в основному на 4 клас.

Реалізація системно-діяльнісного підходу потребує індивідуалізації читацької діяльності учнів. Це зумовлює необхідність систематичного застосування диференційованих і творчих завдань, завдання на вибір, врахування під час оцінювання навчальних досягнень, зокрема швидкості та правильності читання, виразності, індивідуальних особливостей учнів.

Формуючи читацьку компетентність, важливо приділяти увагу розвитку вмінь читати самостійно незнайомі їм художні твори різних жанрів, оскільки саме таке читання необхідне людині в житті. Самостійне читання передбачає його мотивацію учителем, попереднє пояснення окремих виразів, слів, а також подій, про які йтиметься в тексті тощо. При цьому рекомендується давати учням запитання за змістом, на які вони повинні будуть знайти відповіді. З цією метою доцільно практикувати попереднє самостійне читання (вдома) твору, який буде опрацьовуватись у класі. Таке читання рекомендується розпочинати з II півріччя 3 класу і продовжувати в 4-му. Попереднє самостійне читання тексту

учнями не виключає його виразного читання учителем та учнями в класі. Адже виразне читання вчителем не лише зразок для наслідування, але й сприяє глибшому розумінню змісту тексту, його основної думки, характеру героя, справляє великий емоційний вплив.

Літературознавча пропедевтика

У процесі роботи над художніми творами учні вчаться визначати тему та основну думку художнього твору, його сюжет і композицію (без уживання термінів), розглядати факти, події, визначати персонажі та їхні характери й учинки, практично розрізняти жанри художніх творів, здійснювати структурний аналіз тексту. Роботу над літературознавчою пропедевтикою рекомендується здійснювати у взаємозв'язку з відповідною роботою на уроках російського літературного читання. Адже літературознавчі поняття є спільними, а вміння застосовувати одержані знання й уміння на іншому матеріалі є свідченням високого рівня їх сформованості, з іншої сторони – свідченням літературної компетентності молодших школярів.

У визначенні теми й основної думки, а також структури художнього тексту (зачин (зав'язка), основна частина, кінцівка), учителю слід встановлювати зв'язки і з уроками української мови, оскільки відповідні уміння формуються під час вивчення розділу "Текст".

Досвід читацької діяльності

(опрацювання текстів різних видів: художніх, науково-художніх)

Випускник навчиться:

- здійснювати вибір книги в бібліотеці (або в Інтернеті) по заданій тематиці або за власним бажанням;
- записувати прочитані книги з метою використання цього списку в навчальній і позакласній діяльності, в тому числі для планування свого кола читання;
- складати анотацію і короткий відгук на прочитаний твір за заданим зразком;

- розпізнавати деякі відмінні риси художніх творів (на прикладах художніх образів і засобів художньої виразності);
- відрізняти на практичному рівні прозовий текст від віршованого, наводити приклади прозових та віршованих текстів;
- розрізняти художні твори різних жанрів (розповідь, байка, казка, загадка, прислів'я), наводити приклади цих творів;
- знаходити засоби художньої виразності (метафора, уособлення, епітет).

Випускник отримає можливість навчитися:

- працювати з тематичним каталогом;
- працювати з дитячою періодикою;
- самостійно писати відгук про прочитану книгу (у вільній формі);
- сприймати художню літературу як вид мистецтва, наводити приклади про прояву художнього вимислу в творах;
- порівнювати, зіставляти, робити елементарний аналіз різних текстів, використовуючи ряд літературознавчих понять (фольклорна і авторська література, структура тексту, герой, автор) і засобів художньої виразності (іносказання, метафора, уособлення, порівняння, епітет);
- осмислювати естетичні та моральні цінності художнього тексту і висловлювати судження;
- осмислювати естетичні та моральні цінності художнього тексту і висловлювати власну думку;
- висловлювати власну думку про прочитані (прослухані) твори, доводити і підтверджувати її фактами з посиланнями на текст;
- встановлювати асоціації з життєвим досвідом, з враженнями від сприйняття інших видів мистецтва;
- за аналогією скласти розповіді.

Особливості опрацювання художнього твору. Усвідомлення жанрової специфіки творів – упізнавання і називання жанру твору

Під час навчання молодші школярі ознайомлюються з творами художньої літератури і фольклору, опановують практичні вміння впізнавати, практично розрізняти та називати окремі літературні жанри: казка (народна і літературна), оповідання, повість, вірш, байка, малі фольклорні форми (загадка, прислів'я); ігровий фольклор (скоромовка, лічилка, календарно-обрядова поезія тощо).

Засвоєння школярами літературних форм, їх жанрових особливостей організовується з урахуванням пізнавальних можливостей дітей.

Смисловий і структурний аналіз твору

Аналіз художнього твору ґрунтується на особливостях сприймання молодшими школярами літератури як мистецтва слова. Основне завдання смислового і структурного аналізу художнього тексту – сприймання художнього образу, усвідомлення ідеї твору. Ці завдання зумовлюють вибір засобів для їх розв'язання, тобто визначають, які літературознавчі знання і в якому обсязі будуть потрібні учням, які спостереження за жанровою специфікою того чи іншого твору варто зробити, які прийоми аналізу тексту виявляються найбільш доцільними тощо.

Аналіз тексту різних видів охоплює такі рівні: *первинний, поглиблений, рефлексивний*. Аналізу тексту передують первинне цілісне, безпосереднє, емоційне сприймання учнями твору, цілеспрямоване перечитування змісту та окремих його фрагментів. У процесі первинного аналізу учні розмірковують над тим, як починається твір, яким чином далі розгортаються події, чим він закінчується. Предметом поглибленого аналізу стає виявлення смислових зв'язків між персонажем, місцем дії та подіями в епічному творі, складання характеристик дійових осіб, аналіз їхніх учинків, мотивів поведінки. У процесі рефлексивного аналізу відбувається осягнення ціннісних смислів твору, висловлювання оцінних суджень, формування вміння робити висновки на основі змісту прочитаного твору.

Усвідомлення смислових зв'язків становить основу початкового уявлення про сюжет і композицію художнього твору, виділення теми та основної думки твору тощо. Аналізу підлягають не всі елементи тексту, а лише ті, що найбільш

яскраво виражають ідею твору, який вивчається. Структурний аналіз змісту твору має на меті орієнтування учнів у структурі тексту, відтворення його з опорою на різні види плану, малюнки тощо.

Засоби художньої виразності, емоційно-оцінне ставлення до змісту прочитаного (прослуханого) твору

Цілісне сприймання змісту твору, усвідомлення його ідеї нерозривно пов'язане з умінням сприймати засоби художньої виразності відповідно до їхніх функцій у художньому творі. Основою такого сприймання й оцінки зображуваного є формування в учнів уявлення про слово як засіб створення художнього образу.

Під керівництвом учителя молодші школярі навчаються помічати особливості авторського вибору слів, засобів вираження емоцій, почуттів, ставлення до зображуваних подій, вчинків героїв.

Усвідомлення ролі засобів виразності у творі дає учням змогу повніше сприймати й відтворювати в уяві картини життя, змальовані письменником/письменницею, встановлювати зв'язок між ними, розуміти авторську позицію, що своєю чергою сприяє проникненню в емоційну тональність твору.

Оволодіння цими читацькими уміннями створює умови для розвитку в школярів здатності емоційно реагувати на зміст прочитаного (прослуханого) твору, виявляти й усвідомлювати свої почуття, умінь виразно читати, висловлювати власні оцінні судження, використовуючи адекватні мовленнєві засоби.

Робота з науково-художніми творами

Науково-художній твір – це різновид дитячої пізнавальної літератури. У науково-художньому творі пізнавальна інформація розкривається за допомогою сюжету, характеристики (опису) образів, подій, явищ.

За жанровою та тематичною різноманітністю – це оповідання, пізнавальні казки, повісті про явища природи, історичні події, видатних особистостей, відкриття в різних галузях знань.

Робота з науково-художнім твором спрямовується на формування в учнів умінь знаходити пізнавальну інформацію, визначати істотні ознаки, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки тощо.

Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією

У 3-4 класах самостійна читацька діяльність має свої особливості. Одним із пріоритетних завдань у цей період є формування й розвиток у школярів продуктивних способів самостійного опрацювання змісту різних типів і видів дитячих книжок, у т.ч. значних за обсягом, довідкової літератури, дитячої періодики, а також умінь здійснювати пошук, добір, систематизацію, узагальнення навчально-пізнавальної інформації, користуючись засобами бібліотечно-бібліографічної допомоги, довідково-інформаційним апаратом книжки, а також Інтернет-ресурсами дитячої бібліотеки.

Набуті у попередніх класах практичні уміння, способи роботи з дитячою книжкою дозволяють школярам переважно самостійно розв'язувати спеціальні завдання, які становлять сутність читацької діяльності.

Учні засвоюють знання про підручник як навчальну книгу, набувають умінь орієнтуватись у його структурі, користуватись умовними позначками, засвоюють пам'ятки-алгоритми щодо організації самостійної роботи з підручником.

Визначаючи твори для позакласного читання, вчитель враховує умови забезпечення дитячою літературою районних (міських, шкільних, домашніх) бібліотек.

Окреслений зміст роботи реалізується на спеціально відведених уроках, бібліотечних заняттях (проводяться 1 раз на 4 тижні по 20 хв. уроку).

Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного

Спілкування з літературою як мистецтвом слова задовольняє природну потребу дитини в емоційних переживаннях, створює передумови для самовираження особистості. Для стимулювання творчих здібностей використовуються такі види завдань: словесне малювання, графічне ілюстрування, творчий переказ, читання за ролями, інсценізація, колективне та

індивідуальне складання з допомогою учителя казок, віршів, лічилок, загадок тощо.

Випускник навчиться:

- створювати по аналогії власний текст у жанрі казки і загадки;
- відновлювати текст, доповнюючи його початок або закінчення або поповнюючи його подіями;
- складати усну розповідь за репродукціями картин художників і / або на основі особистого досвіду;
- складати усну розповідь на основі прочитаних творів з урахуванням комунікативного завдання (для різних адресатів).

Випускник отримає можливість навчитися:

- розповідати на основі сюжету відомого літературного твору, доповнюючи і / або змінюючи його зміст, наприклад, розповідати відомий літературний твір від імені одного з дійових осіб або неживого предмета;*
- писати твори з приводу прочитаного у вигляді читацьких анотацій або відкликання;*
- створювати серії ілюстрацій з короткими текстами за змістом прочитаного (прослуханого) твору;*
- створювати проекти у вигляді книжок-саморобок, презентацій з аудіовізуальної підтримкою і поясненнями;*
- працювати в групі, створюючи сценарії і інсценуючи прочитане (прослухане, створене самостійно) художній твір, в тому числі і у вигляді мультимедійного продукту (мультфільму).*

Місце навчального предмету «Літературне читання»

Згідно з примірним навчальним планом початкової загальної освіти в навчальних закладів з російською мовою навчання з навчанням української мови на вивчення літературного читання відводиться 68 годин. У 3-4 класах – по 34 годин (1 година на тиждень, 34 робочі тижні).

Плановані результати вивчення навчального предмета

Особистісні результати:

- формування засобами літературних творів цілісного погляду на світ в єдності і різноманітності природи, народів, культур;
- формування етнічних і патріотичних цінностей;
- оволодіння знаннями про українську культуру, формування шанобливого відношення до іншої думки, історії, культури свого краю та інших народів;
- формування і розвиток уявлень про моральні поняття, родинні цінності, любов до природи, відображених в літературних творах;
- розвиток етичних почуттів, доброзичливості, розуміння і співпереживання почуттям інших людей.

Метапредметні результати:

- готовність слухати співбесідника і вести діалог, визнавати різні точки зору і право кожного мати і висловлювати свою думку і аргументувати свою точку зору і оцінку подій;
- використовувати засоби української мови для вирішення навчальних завдань;
- оволодіння навиками смислового читання текстів відповідно мети і завдань, дій порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, побудови міркувань;

Предметні результати:

- розуміння літератури як явища національної і світової культури, засоби збереження і передачі моральних цінностей і традицій;
- формування уявлень про український народ , навколишній світ, культуру, понять про добро і зло, дружбу, чесність;
- оволодіння читанням вголос і мовчки, прийомами аналізу художніх, науково-пізнавальних і навчальних текстів з використанням елементарних понять літературознавства;
- використання різних видів читання;

- формування потреби в систематичному читанні, умінь використовувати знання на практиці;
- уміння самостійно вибирати потрібну літературу, користуватися довідковими джерелами для розуміння і отримання додаткової інформації;
- уміння працювати з різними видами текстів, знаходити характерні особливості науково-пізнавальних і художніх творів.

Основний зміст навчального предмету «Літературне читання»

3 клас

1 година на тиждень(34 години на рік)

Зміст навчального матеріалу	вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня
Коло читання	
<p>Усна народна творчість. Малі фольклорні форми: народні дитячі пісні, ігри, лічилки, загадки, скоромовки, прислів'я, приказки, обрядові пісні. Казки про тварин, чарівні казки, легенди.</p> <p>Поезія. Вірші сюжетні, пейзажні, гумористичні, акровірші, вірші-загадки, скоромовки.</p> <p>Проза. Оповідання (художні, науково-художні, науково-популярні). Літературні казки. Легенди.</p>	<p style="text-align: center;">Учень/учениця:</p> <p style="text-align: center;">співвідносить вивчені твори з відповідними жанрами: казка, вірш, лічилка, скоромовка, прислів'я;</p> <p style="text-align: center;">розрізняє фольклорні і авторські твори; називає основні теми читання, прізвища, імена українських письменників;</p> <p style="text-align: center;">знає сюжети 2-3 фольклорних казок; напам'ятає 3-4 вірші та прізвища й імена їхніх авторів; 3-4 прислів'я;</p> <p style="text-align: center;">усвідомлює значення книжки в житті людини;</p>

<p>Тематика читання. Твори різних жанрів про красу природи, необхідність оберігати її, життя і навчання дітей, їх взаємини з дорослими, стосунки в родині, повагу до батьків, любов до своєї рідної землі, звичаї, традиції українців, повагу до культури різних національностей, а також твори, які утверджують такі моральні якості як доброта, чесність, дружба, взаємодопомога.</p>	
<p>Формування і розвиток навички читання</p>	
<p>Розвиток правильного, свідомого, виразного читання вголос цілими словами.</p>	<p>Учень: читає наприкінці навчального року вголос правильно, свідомо, виразно, цілими словами нормально за темпом;</p>
<p>Формування і розвиток умінь вибирати та застосовувати під час читання потрібний тон, темп, гучність, слова, на які падає логічний наголос.</p>	<p>вибирає та застосовує під час читання потрібний тон, темп, гучність, слова, на які падає логічний наголос.</p>
<p>Літературознавча пропедевтика</p>	
<p>Тема та основна думка твору Формування умінь усвідомлювати й визначати тему твору та основну думку.</p>	<p>Учень: усвідомлює та визначає тему твору й основну думку;</p>
<p>Сюжет і композиція (без уживання термінів). Пейзаж, портрет, діалоги – основні елементи сюжету. Початок (зав’язка), основна частина, кінцівка як елементи композиції твору, їх взаємозв’язки.</p>	<p>знаходить у змісті тексту художні описи природи, зовнішності людини, інших істот; пояснює їх роль у творі; називає учасників діалогу; розуміє зміст діалогу; визначає у структурі художнього</p>

	твору початок, основну частину, кінцівку; пояснює їх взаємозв'язок після аналізу тексту;
Герой (персонаж) твору. Визначення головного й другорядних персонажів твору; їхні риси характеру, вчинки.	самостійно визначає головного і другорядного персонажів; пояснює риси характеру, вчинки; розуміє залежність вчинків від характеру;
Автор твору. Усвідомлення взаємозв'язків: автор – твори – книжки; автор – теми. Ставлення письменника до зображуваних подій і персонажів. Епізоди з життя письменника.	пояснює , що той чи інший письменник є автором твору, розповідає, як автор ставиться до зображуваних подій і персонажів (з допомогою вчителя); розповідає про деякі епізоди з життя письменників, з якими ознайомилися під час навчання;
Мова твору. Яскраві, точні, образні вислови для характеристики персонажів, опису природи. Розвиток умінь виділяти в тексті епітети, порівняння, метафори (без уживання термінів, практично), з'ясовувати їх роль.	знаходить у художньому тексті та вживає у своєму мовленні під час характеристики героїв твору чи опису природи яскраві, образні вислови; пояснює їх роль;
Жанр. Розвиток умінь усвідомлювати жанрові особливості творів, що вивчалися.	самостійно визначає жанрові ознаки казок, віршів, оповідань.
Досвід читацької діяльності <i>Усвідомлення жанрової специфіки творів – впізнавання і називання жанру твору</i>	

<p>Казки про тварин та чарівні казки. Спостереження за структурними особливостями цих творів. Особливий характер вимислу та фантазії останніх: таємничі, зачаровані, незвичайні місця, предмети, істоти; надзвичайна сила, чудесні перетворення та ін.</p> <p>Герої (персонажі) казок, їхні вчинки, мотиви поведінки (з допомогою вчителя). Добро і зло в казці.</p>	<p>Учень:</p> <p>усвідомлює, називає основні ознаки казок про тварин і чарівних казок;</p> <p>правильно називає героїв казок; пояснює, якими якостями вони наділені; висловлює свою оцінку поведінки, вчинків персонажів;</p> <p>робить висновок про добро і зло у казках;</p>
<p>Прислів'я і приказки.</p> <p>Тематика прислів'їв. Формування умінь вибрати з кількох прислів'їв таке, що найточніше відображає основну думку твору.</p> <p>Спостереження за використанням прислів'їв і приказок у художніх творах.</p>	<p>розпізнає прислів'я і приказки з-поміж інших літературних жанрів;</p> <p>вибирає з кількох прислів'їв таке, що найточніше відображає основну думку твору;</p>
<p>Вірші. Формування знань про жанрові особливості віршів (рима, ритм, настрій, мелодика, уявні картини). Тематика віршів.</p> <p>Спостереження за мовою віршів.</p>	<p>називає основні ознаки вірша (рима, ритм, поділ на строфи - без уживання терміну); пояснює, які почуття висловлює поет у творі;</p> <p>називає основні теми віршів, які опрацьовувалися на уроках;</p>
<p>Оповідання. Структурні особливості оповідання, герої (персонажі), тематика дитячих</p>	<p>називає основні ознаки оповідання; пояснює, хто є героями (персонажами) оповідань; називає</p>

оповідань.	основні теми дитячих оповідань, які опрацьовувалися під час навчання;
Усвідомлення умовності подій у художньому творі, їх відмінність від реальних, життєвих. Увага до особистості автора твору.	має уявлення про умовність подій у художньому творі; знає деякі відомості про окремих авторів;
<i>Смисловий і структурний аналіз тексту</i>	
Розвиток умінь знаходити і пояснювати зв'язки між реченнями, абзацами і частинами тексту; визначення послідовності подій у творі й орієнтування у структурі тексту: зачин (зав'язка), основна частина, кінцівка.	Учень: знаходить і пояснює зв'язки між реченнями, абзацами і частинами тексту; визначає послідовність подій у творі;
Складання простого плану до невеликих за обсягом і нескладних оповідань. Користування планом для переказу прочитаного.	складає план до невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх і науково-художніх текстів; добирає заголовки до частин тексту; уміє користуватися планом і малюнками для переказу прочитаного (детально і вибірково, окремих частин);
Розвиток умінь запитувати й відповідати на запитання за змістом прочитаних текстів; ставити запитання до тексту; вступати в діалог (4-5 реплік) на основі прочитаного.	формулює запитання до тексту і дає відповіді; вступає в діалог за змістом прочитаного;

<p>Формування уміння аналізувати тексти з метою знаходження певних ознак описуваних предметів, явищ, подій, персонажів твору, встановлення причиново-наслідкових зв'язків, визначення нового, невідомого, узагальнення тощо.</p> <p>Формування уміння з допомогою вчителя та самостійно виділяти головне в прочитаному тексті; співвідносити головну думку прочитаного із заголовком, прислів'ям, ілюстраціями.</p>	<p>аналізує з допомогою вчителя тексти, називає ознаки описуваних предметів, явищ, подій, вчинки дійових осіб;</p> <p>встановлює з допомогою вчителя причиново-наслідкові зв'язки, визначає головне, узагальнює, доводить свою думку;</p> <p>співвідносить головну думку прочитаного із заголовком, прислів'ям, ілюстраціями;</p>
<p>Формування уміння розрізняти у творах елементи розповіді, опису, міркування.</p>	<p>визначає в творах елементи розповіді, опису, міркування.</p>
<p><i>Засоби художньої виразності, емоційно-оцінне ставлення читача до змісту твору</i></p>	
<p>Формування в учнів уявлень про образні слова й вирази (епітет, порівняння, метафору), їх роль, різні форми вираження. Усталені епітети, порівняння, метафори в усній народній творчості й у творах письменників.</p>	<p>Учень:</p> <p>знаходить у тексті за допомогою вчителя і самостійно порівняння, епітети, метафори (без вживання термінів); пояснює їх роль у тексті;</p>
<p>Знаходження в тексті слів, що мають переносне значення, пояснення їх значень на прикладах.</p>	<p>знаходить у тексті слова, що мають переносне значення;</p>

<p>Формування умінь визначати настроїв, загальну тональність твору; висловлювати свої враження від прочитаного, робити оцінні судження.</p>	<p>визначає настроїв, загальну тональність твору;</p> <p>висловлює оцінні судження морального і етичного характеру про події, вчинки персонажів, висловлює своє ставлення до прочитаного.</p>
<p>Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією</p>	
<p>Формування умінь самостійно знайомитись з новою книжкою, орієнтуючись на позатекстову інформацію, вміщену на обкладинці, титульному аркуші, у прикнижковій анотації, передмові і т. ін.</p>	<p>Учень:</p> <p>самостійно знайомиться з новою дитячою книжкою, орієнтуючись на зміст обкладинки, титульний аркуш, прикнижкову анотацію, передмову; прогнозує її орієнтовний зміст;</p>
<p>Формування в учнів самостійно добирати і читати дитячі книжки за темами, рекомендованими вчителем.</p>	<p>самостійно добирає і читає дитячі книжки на рекомендовану вчителем тему;</p>
<p>Формування умінь здійснювати пошук потрібної книжки у відкритому фонді, а також за допомогою Інтернет-ресурсів бібліотеки (за допомогою вчителя).</p>	<p>здійснює пошук потрібної книжки у відкритому фонді бібліотеки та за допомогою Інтернет-ресурсів;</p>
<p>Формування умінь складати найпростіше повідомлення про прочитану книжку (усно, за допомогою вчителя).</p>	<p>складає найпростіше повідомлення про прочитану книжку (усно, з допомогою вчителя);</p>
<p>Розвиток умінь самостійно користуватись довідковою літературою (дитячими</p>	<p>усвідомлює призначення довідкової літератури; самостійно користується нею для пошуку</p>

енциклопедіями, словниками тощо).	потрібної інформації;
Розвиток літературно-творчої діяльності учнів	
<p>Виховання культури</p> <p>спілкування під час колективного обговорення прочитаних творів (умінь слухати думки, міркування однолітків, з повагою ставитись до міркувань, суджень, які не збігаються з власними; бути толерантними під час діалогу, колективної дискусії і т. ін.).</p>	<p>Учень:</p> <p>бере участь у колективному обговоренні змісту самотійно прочитаних книжок: уважно слухає думки, міркування однокласників; висловлює власні міркування щодо прочитаного; виявляє толерантність, повагу до однолітків під час діалогу, колективної дискусії.</p>
<p>Колективне та індивідуальне складання варіантів кінцівок до літературних казок, складання творів-мініатюр про казкових героїв; інсценування прочитаного.</p> <p>Складання за допомогою вчителя казок, загадок, лічилки за аналогією, зразком і самотійно; римування.</p>	<p>уміє самотійно й у співпраці з учнями складати твори-мініатюри про казкових героїв, інсценізувати; за допомогою вчителя і самотійно (з використанням опорних слів, малюнків) складає казки, загадки, лічилки, добирає рими; бере участь в інсценізації прочитаних творів.</p>

Тематика читання

1 розділ УСНА НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ

Колискові пісні, потішки, лічилки

Прислів'я, приказки, Загадки

Українська народна казка. Дружні звірі.

Українська народна казка. Пан Коцький.

2 розділ БАРВИ ОСЕНІ

За Іриною Прокопенко. Як берізка листя роздарувала, казка.

За Галиною Демченко. Сонцевик-чарівник і холодний вітер.

Павло Тичина. Осінь така мила.

Музична поезія.

О.Олесь. Вишиває осінь.

Яків Щоголів. Осінь.

Анатолій Костецький. Осінній дощ.

Михайло Слабошпицький. Папуга з осінньої гілки.

Анатолій Кислій. Що розповів вітер.

3 розділ МИ ЗИМУ ЗУСТРІЧАЄМО

Платон Воронько. Сніжинки.

Леонід Первомайський. Срібні дерева.

Юрій Старостенко. Лісові розмови.

О.Копиленко Пернаті гості.

В Засць. Шипшинові ліхтарі.

Лариса Письменна . Чарівна гостя.

за І.Бондарчуком. Зимова пригода.

Євген Гуцало. Зайці.

Загадки від Діда Мороза

Володимир Скуратівський. Чого лютий лютим зветься.

Володимир Сухомлинський. Як дзвенять сніжинки.

Надія Кир'ян. Зимові слова.

Анатолій Костецький. Лист до птахів.

4 розділ ДОБРЕ ДІЛО РОБИТЬСЯ, НАЧЕ КАЗКА МОВИТЬСЯ

Олег Буцень. На вулиці.

Юрій Ярмиш. Ким бути і ким не бути.

Василь Сухомлинський. Для чого кажуть "спасибі".

Олександр Моторний. Мудрі поради.

Яков Щоголів. Вчіться, діти.

Михайло Слабошпицький. Хлопчик Валь.

Дмитро Ткач. Моя мама.

Михайло Стельмах. Мій дідусь.

Батьківські поради. (з народного)

Розділ 5 ПРИЛИНЬ, ПРИЛИНЬ, ВЕСНО КРАСНА БЕРЕЗЕНЬ

Березень (з народного)

Василь Сухомлинський. Весняний вітер.

Пилип Капельгородський. Та це ж весна.

Валентин Бичко. Підсніжник.

Тарас Шевченко. Встала весна.

Сергій Носань. День блакитної весни.

Як квітень до березня в гості їздив. (українська народна казка)

За Василем Чухлібом. Журавлі – веселики.

Василь Чухліб. Повінь.

Леся Українка

Л. Українка. Вишеньки.

Л. Українка. Давня весна.

Л. Українка. Конвалія.

Розділ 6 МІЙ РІДНИЙ КРАЙ

Дитро. Павличко. Де найкраще місце на землі.

Іван Низовий. Домівка.

Володимир Даль - Козак Луганський

По В.Далю. Що означає дозвілля.

За Б.Д. Грінченко Украла (скорочено)

Петро Бондарчук. Батьківщина.

Марійка Підгірянка. Що я люблю.

Анатолій Мостепаненко. Від щирого серця.

4 клас

1 година на тиждень(34 години на рік)

Зміст навчальної діяльності	Державні вимоги щодо навчальних досягнень
Коло і тематика читання	
<p>Коло читання – фольклорні, художні, науково-художні твори українських письменників-класиків та сучасних українських дитячих та окремих зарубіжних письменників.</p> <p>Усна народна творчість. Малі фольклорні форми: прислів'я і приказки, лічилки, загадки, усмішки. Казки, легенди, народні пісні.</p> <p>Поезія: вірші українських поетів – пейзажні й сюжетні, поеми (історичного характеру), легенди, байки.</p> <p>Проза. Науково-художні твори. Довідкова література. Дитяча періодика (журнали, газети).</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрізняє фольклорні твори і твори письменників, співвідносить твір з відповідним автором; – називає прізвища, імена українських письменників-класиків, а також тих письменників, з творами яких неодноразово зустрічались під час навчання; – називає автора і твір цього автора, тему твору; – знає назви, сюжети 2-3 фольклорних і літературних казок; – знає напам'ять 4-5 віршів; 3-4 прислів'я, розуміє їх зміст та пояснює, у якій життєвій ситуації доцільно вживати кожне з них; – розрізняє жанри художніх творів; – усвідомлює, що читання є

важливим джерелом знань,
задоволення пізнавальних
інтересів, цікавого дозвілля;
– знає і з повагою ставиться
до видатних історичних і
культурних діячів, традицій
українського народу.

Тематика читання – твори різних жанрів про красу природи і необхідність її збереження, життя дітей і дорослих, звичаї і традиції, сторінки історії, видатних письменників, а також твори, в яких утверджуються такі моральні якості як любов до рідної землі, взаємодопомога, чесність, дружба, толерантне ставлення до інших мов, інших культур.

Формування і розвиток навички читання

Удосконалення навичок свідомого, правильного, виразного читання вголос з дотриманням основних норм літературної вимови та необхідного темпу.

Створення під керівництвом учителя і самостійно партитури читання. Правильне використання під час читання інтонаційних засобів виразності.

Удосконалення навички

Учень:

володіє навичкою читання вголос; **сприймає, розуміє** (під час читання, слухання) зміст творів (текстів) різних жанрів, **виділяє** в них суттєву інформацію;

самостійно готується до виразного читання; **добирає та правильно застосовує** під час читання, декламації, інсценізації різножанрових творів мовленнєві та позамовні засоби художньої виразності; **передає** з їх допомогою своє та авторське

<p>усвідомленого, у відповідному темпі читання мовчки різних за обсягом та жанровою специфікою текстів.</p>	<p>ставлення до змісту твору; усвідомлено і достатньо вільно читає мовчки (у темпі, не нижчому 110 сл./хв.).</p>
<p>Літературознавча пропедевтика</p>	
<p>Тема та основна думка твору. Розвиток умінь усвідомлювати та визначати тему і основну думку твору; розуміти основний смисл описаних фактів, подій, вчинків персонажів.</p>	<p>Учень: усвідомлює та визначає тему і основну думку твору; розуміє основний смисл описаних фактів, подій, вчинків, персонажів</p>
<p>Сюжет і композиція (без уживання термінів). Факти, події, випадки, пригоди, характери персонажів у художньому творі, їх взаємозв'язки.</p>	<p>самостійно визначає відносно завершені і самостійні частини тексту (епізоди); пояснює, хто герої твору, що і як про це сказано в тексті; які події, пригоди трапилися, місце і час подій, як вони пов'язані між собою;</p>
<p>Герой (персонаж) твору. Головний і другорядний персонажі у творі, стосунки між ними. Мотиви вчинків персонажів. Характеристику персонажів, ставлення до героїв твору, обґрунтування своїх думок.</p>	<p>самостійно визначає головних і другорядних персонажів твору; дає характеристику персонажам, пояснює, обґрунтовує їхні вчинки та їх мотиви; висловлює до них власне ставлення;</p>
<p>Автор твору. Усвідомлення взаємозв'язків: письменники – теми; письменник – жанр.</p>	<p>називає основні теми та жанри творчості письменників, з якими неодноразово зустрічалися</p>

Найбільш цікаві факти біографії письменника.	під час навчання; розповідає про цікаві факти біографії письменників;
Мова художнього твору. Усвідомлене сприймання засобів художньої виразності відповідно до їх функцій у творі.	пояснює , які яскраві, влучні слова і вислови вжив автор, щоб краще розкрити картини природи, зовнішність персонажів, їхні характери, вчинки;
Жанр. Розвиток умінь самостійно визначати жанрові ознаки творів, що вивчалися, обґрунтовувати свою думку.	розрізняє та визначає елементарні жанрові ознаки літературних творів, які опрацьовувалися під час навчання; наводить приклади.

Досвід читацької діяльності

<p><i>Усвідомлення жанрової специфіки творів</i> Народні героїко-фантастичні казки. Відображення народного побуту, місце події у казці, особливості мови цих казок. Герої, їхні характери, вчинки, мотиви поведінки.</p> <p>Відмінність казок про тварин та героїко-фантастичних (чарівних).</p> <p>Літературна казка. Зв'язок літературної казки з фольклорною.</p>	<p>Учень:</p> <p>називає місце події у казках, героїв, пояснює їхні вчинки, мотиви поведінки; відмінність казок про тварин від героїко-фантастичних (на конкретних прикладах);</p> <p>розрізняє фольклорну та літературну казку; пояснює спільне та відмінне у цих казках;</p>
<p>Легенда як твір-переказ, оповитий казковістю, фантастикою, про якісь події, факти, людей. Герої легенд, їхні риси особистості. Відмінність легенди від</p>	<p>розрізняє легенди;</p> <p>пояснює відмінність від казки;</p> <p>називає героїв легенд, їхні риси особистості;</p>

казки.	
<p>Поезія. Поетичні твори.</p> <p>Розширення та систематизація знань, умінь школярів про жанрові особливості віршів і їх тематику.</p> <p>Емоційна тональність вірша.</p>	<p>називає ознаки вірша як жанру;</p> <p>теми опрацьованих віршів;</p> <p>розрізняє вірші за емоційною тональністю;</p> <p>пояснює, які почуття передає поет у ліричному вірші (на конкретному прикладі);</p>
<p>Байка як невеликий за обсягом, здебільшого віршований твір, у якому в гумористичні, алегоричній формі зображуються людські вчинки, характери, недоліки. Герої (персонажі) байок.</p> <p>Удосконалення умінь школярів орієнтуватися в структурі художнього оповідання.</p> <p>Ставлення письменника до зображених подій, героїв твору.</p> <p>Персонажі, їхні вчинки, мотиви.</p>	<p>має уявлення про жанрові особливості; правильно називає героїв байок;</p> <p>визначає структуру оповідання;</p> <p>визначає ставлення письменника до зображених подій, героїв твору, виражає власне ставлення;</p> <p>визначає тему, усвідомлює сюжет, розуміє вчинки, події, визначає основну думку, смислові частини, встановлює між ними зв'язки;</p>
Науково-художні оповідання.	розрізняє художні і

<p>Художні і пізнавальні особливості науково-художніх творів. Порівняння художнього і науково-художнього твору. Художня сюжетна лінія, характеристика героїв твору. Пізнавальна наукова інформація.</p>	<p>науково-художні оповідання, основні теми оповідань, які опрацьовувалися під час навчання; виокремлює (за допомогою вчителя) науково-пізнавальний матеріал, переказує зміст;</p> <p>розрізняє твори (за наявністю чи відсутністю наукової інформації);</p>
<p>Історичні оповідання для дітей.</p>	<p>знає історичні оповідання для дітей, пояснює, що в таких творах йдеться про події (людей), які відбувалися (жили) дуже давно;</p>
<p><i>Смисловий і структурний аналіз тексту</i></p>	
<p>Сприймання художнього образу твору, у художніх і науково-художніх текстах, розуміння смислових зв'язків, істотних ознак, понять, висновків.</p> <p>З'ясування значення слів і висловів у тексті.</p> <p>Знаходження і пояснення ознак певних подій, явищ, персонажів з метою їх характеристики й підготовки до виразного читання; з'ясування ролі пейзажу для розуміння художніх образів.</p> <p>Спостереженню за будовою тексту, визначення у творах різних жанрів їх</p>	<p>Учень:</p> <p>розуміє текст, свідомо і достатньо повно відтворює зміст прочитаного; визначає основний смисл твору і розповіді;</p> <p>вміє знаходити і пояснювати істотні ознаки певних подій, явищ; характеризувати дійових осіб; встановлювати смислові зв'язки між частинами тексту;</p> <p>формулює запитання до тексту; будує діалог; аналізує й</p>

<p>структурних елементів.</p> <p>Складання плану оповідання, казки, статті.</p> <p>Розповідь, переказ за планом.</p>	<p>порівнює тексти різних жанрів; виділяє основне у творі і характеристики персонажів; встановлює причиново-наслідкові зв'язки (з допомогою вчителя);</p> <p>колективно складає план оповідання, казки, статті; використовує їх для розповіді, різних видів переказу.</p>
<p><i>Засоби художньої виразності, емоційно-оцінне ставлення читача до змісту твору</i></p>	
<p>Засоби створення художніх образів: художня виразність мови, з'ясування ролі епітетів, порівнянь, метафор, повторів, гіпербол в усній народній творчості й у творчості поетів і прозаїків.</p> <p>Формування в учнів емоційно-оцінного ставлення до прочитаного (завдання на виявлення і оцінювання стану героїв твору шляхом формулювання власних оцінних суджень, виявлення авторської позиції щодо зображеного).</p>	<p>Учень:</p> <p>знаходить в тексті засоби художньої виразності – епітет, метафору (без уживання терміну), порівняння;</p> <p>з'ясовує з допомогою вчителя їх роль у тексті, створенні художніх образів, описів, розуміє їх роль у тексті;</p> <p>висловлює емоційно-оцінні судження;</p> <p>виявляє ставлення автора і власне до зображеного.</p>
<p>Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією</p>	
<p>Удосконалення умінь самостійно знайомитись з новою книжкою, визначати її орієнтовний зміст з опорою</p>	<p>Учень:</p> <p>самостійно визначає орієнтовний зміст книжки, за</p>

<p>на позатекстову інформацію.</p> <p>Розвиток умінь самостійно складати коротке повідомлення про зміст прочитаного, висловлювати власне ставлення до нього.</p>	<p>типом видання, напр., збірка творів різних авторів про природу, авторська збірка казок і т. ін., за ілюстративним та довідково-інформаційним апаратом; складає коротке повідомлення про зміст книжки (усно), висловлює власне ставлення до прочитаного;</p>
<p>Розвиток умінь користуватися довідковою літературою.</p> <p>Формування цікавості до дитячих журналів, газет, що друкуються українською мовою.</p> <p>Удосконалення умінь самостійно орієнтуватися у світі дитячих книжок здійснювати пошук потрібної книжки, користуючись Інтернет-ресурсами дитячої бібліотеки.</p>	<p>самостійно користується словниками, енциклопедією, щоб з'ясувати окремі слова, факти, події; знає назви 1-2 дитячих журналів, розповідає про цікавий матеріал, у тому чи іншому номері журналу; самостійно добирає дитячі книжки за завданням учителя, а також з власної ініціативи, користуючись відкритим книжковим фондом бібліотеки, Інтернет-ресурсами;</p>
<p>Формування умінь брати участь в обговоренні змісту прочитаного: враховувати думки й міркування однокласників, співвідносити їх, доповнювати власними; дотримуватись</p>	<p>бере участь у колективному обговоренні змісту прочитаного, уважно слухає й розуміє запитання вчителя, думки, міркування</p>

норм культури спілкування і т. ін.	однокласників, аргументовано доповнює їхні відповіді; дотримується норм культури спілкування під час дискусії; висловлює власні оцінні судження щодо прочитаного.
Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного	
<p>Удосконалення культури спілкування (уміння вислухати думку іншого, з повагою ставитись до міркувань, суджень, які не збігаються з власними; бути толерантними під час діалогу, колективної дискусії і т. ін.).</p> <p>Читання за ролями, інсценізація, читання віршів напам'ять.</p> <p>Переказування прочитаного із доповненнями, висловленням власної думки. Словесне малювання за уявою (персонажів, місця дії тощо).</p> <p>Складання казок, небилиць, творів-мініатюр, віршів, лічилок, загадок тощо.</p> <p>Складання творчих робіт за змістом прочитаних текстів, картин.</p>	<p>Учень:</p> <p>читає за ролями, бере участь в інсценізації, читає напам'ять;</p> <p>переказує прочитане;</p> <p>виконує творчі види завдань до прочитаного (доповнення, певні зміни тексту);</p> <p>користується прийомами казок, складає (колективно) загадки, лічилки, римовані рядки;</p> <p>використовує художні засоби у власному мовленні (в описах, розповідях, творах);</p> <p>складає творчі .</p>

Тематика читання

Земле моя рідна *Ганна Гайворонська*

1 розділ УСНА НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ

Народна мудрість невмируща .Прислів'я та приказки, загадки,

скоромовки.

Золоте яєчко *українська народна казка*

Цвіркун *легенда*

2 розділ ОСІНЬ НАС ЧАРУЄ

Василь Скуратівський .Як у серпні дбаємо, так зимою маємо.

Григорій Коваль. Осінь

За Юрієм Старостенком. Чарівна осінь.

Юрій Збанацький. Щедра осінь.

Володимир Іванович. Осінь мрійна.

3 розділ НАШ КРАЙ – ЦЕ ПРАЦІ КРАЙ Й ВЕЛИКОЇ ЛЮБОВІ

Володимир Сосюра. Як не любити той край.

Катерина Недзельська. Луганщино моя.

Я кращої землі не знаю.

За Б. Грінченко. Грицько. *(Скорочено)*

Володимир Даль. Лисиця і заєць

4 розділ ЗИМОНЬКА-ЗИМА

Анатолій Костецький. Грудень.

Євген Шморгун. У полях.

Олесь Лупій. Тінь ворога.

Евген Гуцало. Іній.

Анатолій Камінчук. Іній.

Петро Сингаївський. Все навколо ніби в самоцвітах...

Леся Українка. Мамо, іде вже зима.

Леся Українка. Спить озеро...

Олександр Леонтович. Три сестриці.

Тамара Коломієць. З новим роком!

Ірина Гудзик. Вертеп.

Щедрівк, щедрик, щедрівочка *(з народного)*
Ой сивая тая зозулечка *(з народного)*
За Оленою Цегельською. За Оленою Цегельською.
Леонід Глібов. Зимова пісенька.
Леонід Глібов. Коник-стрибунець.
Ніна Бічуя. Чотири руді лисиці.

5 розділ ПТАХИ ЛЕТЯТЬ, ВЕСНУ – КРАСНУ НА КРИЛАХ НЕСУТЬ...

Дмитро Павличко. Весна.
Володимир Перепелюк. Степовий соловейко.
Іван Гнатюк. Мати.
Легенда про матерів.
За Оксаною Іваненко. Тарасові пісні.
Тарас Шевченко. Реве та стогне...
Тарас Шевченко. Встала весна.
Тарас Шевченко. Дивлюся – аж світає...
За Василем Скуратівським. Березень.
Ганна Чубач. Повернулися гусоньки рано...
Павло Грабовський. Веснянка.
Іван Франко. Гріє сонечко.
Михайло Слабошпицький. Лелеча весна.
Леся Українка. Уже весняне сонце припікає...

6 розділ ЧИТАЙ, ДІЗНАВАЙСЯ, МІРКУЙ...

За Михайлом Коцюбинським. Іван Якович Франко.
Іван Франко. Дивувалася зима.
Іван Франко. Заєць та їжак.
За Василем Скуратівським. Берегиня.

Роман Завадович. Наш Великдень.

За Ярославою Музиченко. Про писанки і про Великдень.

За Казимирою Поляковою. Промінець – син сонця.

Всеволод Нестайко . Тореадори з Васюківки.

Віктор Гончаренко. Старі окопи.

М. Станович. Біля пам'ятника.

Олесь Донченко. Гроза.